

NAJVÄČŠIE PRIKÁZANIE (30. nedeľa cez rok)

Ked' sa farizeji dopočuli, že Ježiš umlčal saducejov, zišli sa a jeden z nich, učiteľ zákona, sa ho spýtal, aby ho pokúšal: „Učiteľ, ktoré prikázanie v Zákone je najväčšie?“ On mu povedal: „Milovať budeš Pána, svojho Boha, celým svojím srdcom, celou svojou dušou a celou svojou myslou! To je najväčšie a prvé prikázanie. Druhé je mu podobné: Milovať budeš svojho blížneho ako seba samého! Na týchto dvoch prikázaniach spočíva celý Zákon i Proroci.“ (Mt 22, 34-40)

Max Kašparů vo svojich prednáškach o náboženskom formalizme často spomína nasledujúcu príhodu: „U nás vo farnosti sa všetci poznáme. V nedeľu nás chodí do kostola asi tridsať. A zrazu pozerám – je nás tam štyridsaťpäť. Po svätej omši vyjdem von a vidím, že sú to Slovenky z Oravy, ktoré pracujú v neďalekej fabrike. O niekoľko týždňov boli v kostole už len tri. Pýtal som sa na dôvod. Vraj – u vás sa do kostola nechodí.“

Takto to môže dopadnúť vždy, keď sa viera obmedzí iba na dodržiavanie príkazov a zákazov a človek v ich zachovávaní začne strácať zmysel. Židom toto riziko hrozilo. Na základe interpretácie Tóry boli povinní dodržiavať 248 príkazov, čo zodpovedalo súčtu údov a kostí v tele človeka a 365 zákazov, presne toľko, koľko bolo dní v roku. Bolo nemožné plne sa orientovať v ich spleti a viaceré si navzájom aj odporovali. Náboženstvo sa pre nich stávalo záležitosťou neľahkou a pre mnohých aj únavnou.

Preto v národe existovala prirodzená túžba nájsť v sume nariadení jeden princíp, od ktorého by ostatné boli odvodené. Ježiš, ktorému je položená otázka priority prikázaní, odpovedá slovami z dvoch kníh Starého zákona – Deuteronomium a Levitikus: „*Počuj, Izrael, Pán je náš Boh, Pán jediný! A ty budeš milovať Pána, svojho Boha, celým svojím srdcom, celou svojou dušou a celou svojou silou*“ (Dt 6, 5) a „*...miluj svojho blížneho ako seba samého!*“ (Lv 19, 18).

Židia prikázanie lásky k Bohu poznali veľmi dobre, keďže bolo súčasťou modlitby *Š'ma Jizrael (Počuj, Izrael!)*, ktorú sa modlili dva razy denne. Je zaujímavé si všimnúť, že Matúš (na rozdiel od Marka a Lukáša) neuvádza *celou svojou silou* ako je to v hebrejčine v Deuteronomiu, ale *celou svojou myslou*, doslova *celým svojím rozumom*. Židovská komunita kresťanov, pre ktorú Matúš evanjelium napísal, pokladala totiž hľadanie a nachádzanie súvisu medzi Starým zákonom a Ježišovým učením za veľmi potrebné.

S prvou polovicou Ježišovej odpovede, týkajúcej sa lásky k Bohu, mohli byť farizeji spokojní. Ibaže Ježiš pokračuje a lásku k Bohu spája s láskou k blížnemu. Tomu už farizeji rozumeli menej, hoci už mnohí proroci pred ním opakovane vyzývali národ k láske k blížnemu. Pre „pravú zbožnosť“ v Izraeli to však nikdy nebolo považované za zvlášť podstatné. Navyše lásku k blížnemu Židia chápali len veľmi obmedzene – ako povinnosť vzájomnej pomoci medzi príslušníkmi vlastného národa. *Kto je blížny* veľmi dobre demonštruje evanjelista Lukáš, keď Ježišovu odpoveď o najväčšom prikázaní rozširuje o podobenstvo o milosrdnom Samaritánovi. (Lk 10, 25-37) Zdôrazňuje, že láska k Bohu musí byť vždy – tak ako spojené nádoby – nerozlučne spojená s láskou k blížnemu.

Prikázanie o láske k blížnemu prekvapujúco hovorí aj o láske k sebe – *miluj blížneho ako seba samého*. To naznačuje, že zdravo milovať blížneho možno iba v tom prípade, ak človek má nenarušenú lásku k sebe. Dnes mnohí majú s láskou k sebe problém z toho dôvodu,

že si všímajú len prvú časť prikázania: *miluj blížneho*. Ak ale bude človek zabúdať na seba, zatrpkne, vyčerpá sa, vyhorí. Musíme s pokorou prijať, že nedokážeme iba dávať, ale musíme aj prijímať.